

## ***BİR BİLİM İNSANI OLARAK FEVZİ GÜNÜÇ<sup>(\*)</sup>***

*Prof.Dr. Ahmet ÇAYCI*

*Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü*

26 Ekim 1956 yılında Konya şehrinde hayata gözlerini açtığıında kısa fakat dopdolu geçecek olan hayatın ilk evrelerine adımını atmıştı. Alışlageldiği üzere ilk öğrenimini mahallesindeki Mahmut Şevket Paşa İlk Okulu'nda başlamış sonra Konya İmam Hatip Lisesi girmiş ve oradan mezun olmuştu. Daha sonra Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nde kendini bulmuş ve bu enstitüyü de başarılı biçimde tamamlamıştı. Mezuniyet sonrası Fevzi Günüş, Konya Mevlana Dergâhı'nda müze asistanı olarak göreve başlayarak gönülündeki hat meşkini işin dergâhında icra etmeye karar vermişti. İşte bu karar Fevzi Günüş sanat hayatının ilk merhalelerinden biri haline gelmişti. Zira müzede görev yaptığı esnada Dergâhta Hat Sanatını meşk etmekle kalmayıp, bir birinden değerli hat koleksiyonlarının arasında çalışarak levhaların tozlarıyla birlikte yaşamaya başlamıştı.

1984 yılından itibaren Selçuk Üniversitesi'nde akademiye geçiş yaparak Üniversitenin çeşitli Fakülte ve Yüksek Okullarında görev ifa ederken asil vazifenin İlahiyat Fakültesi bünyesinde gerçekleşeceğini fark ederek aynı fakültenin Türk İslam Sanatları Anabilim Dalı'nda çalışmaya ve öğrencilere hat dersi vermeye başlamıştır. Nitekim adı geçen fakültede yaklaşık on beş yıl sürecek olan eğitim-öğretim faaliyetinin içinde de görev alarak iyi bir eğitimci olduğunu ortaya koymuştur.

Bu arada akademik çalışmalara S.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde **Mevlâna Manzûmesi Kubbe-i Hadrâ'nın Kalemîşleri** başlıklı tezini Prof. Dr. Beyhan Ka-

(\*) Merhum F. Günüş'ü anlatan bu metin S.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından 21-22 Nisan 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen *Fevzi GÜNÜÇ'ü Anma Sempozyumu*'nda yapılan konuşmanın metnini ihtiva etmektedir.

ramağaralı yönetiminde 1987 yılında tamamlayarak bilim uzmanı unvanını kazanmıştır. Akabinde **XV-XX.yy. Osmanlı Dini Mimarisinde Celf Sülüs Hattı Uygulamaları** isimli doktora tezini 1991 yılında Beyhan Karamağaralı'nın yönetiminde tamamlayarak, Hat Sanatı alanında tez veren nadir akademisyenler arasındaki yerini almıştır. 1992 yılından itibaren İlahiyat Fakültesi Türk İslam Sanatları Ana Bilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yaparak lisans ve lisans üstü düzeyde *Hat Tasarımı, Eski Türkçe, Paleografi, Epigrafi ve Türk Hat Sanatında Ekoller* gibi dersler vermiş ve tezler yönetmiştir. Fakülte'deki dersleri yanında gönüllü olarak kurslar düzenleyerek öğrencilere Hat Sanatını sevdirmeye ve bazılarının da bu alanda yetişmesine yardımcı olmuştur. Hatta sadece ders ve kursla sınırlı olmayan çalışma şevkine sahip olan F. Günüş, mesai saatlerinin tamamını talebelerine tahsis ederek kendini öğrencilerine feda etmekten kaçınmazdı.

2002 yılından itibaren Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne intikal ederek sanat hayatını işin mecrasında icra etmeyi tercih etmişti. Fakülte'de her şeyden evvel öğretim üyesi olarak lisans ve lisans üstü düzeyde dersler veren bir hoca ve aynı zamanda fakülteyi idare eden çalışkan bir idareci profili sergilemiştir. Bu tanımlama idareciliğın de ötesinde yeni binanın inşasındaki bir mimar veya işçi özverisiyle çalıştığıın da delilidir. Güzel Sanatlar Fakültesindeki kalifiye eleman temininden öğrenci seçimine kadar bütün safhalarına enerji harcamak zorunda kalmış, kimi zamanlarda da çevrenin baskısından bunaldığı anlar olmuştur. Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nün teşekkürü için gecesini gündüzüne katarak çalışmış ve Türkiye'de böyle bir bölümün nüvesini teşkil edecek alt yapıyı bizzat kendisi organize etmiştir. Şu anda Türkiye'nin sayılı fakülteleri arasına girmeyi hak eden bu fakültenin fiziki yapısından eğitim kadrosuna kadar bütün safhalarında onun katkılarını bulmak mümkündür.

Bütün bu çalışmaların yanında F. Günüş kitaplar yazmış; bilimsel dergilere makale hazırlamış; Ulusal ve Uluslar arası toplantılarda alanıyla ilgili tebliğ sunmuştur. Bunlar yanında yüzlerce levhaya imza atmış ve Ulusal ve Uluslar arası düzeyde sergilere katılmış ve sergiler tertip etmiştir. Bunlardan bazılarını burada paylaşmak istiyorum:

**Mehmet Önder Bibliyografyası (1945-1984)** isimli çalışma, F. Günüş'ün E. Erol birlikte hazırladığı ilk kitap olması bakımından önem taşır. XX. yüzyılın ikinci

yarısında Konya kültürüne damgası vuran Mehmet Önder'e ait yayınların bir araya getirildiği çalışma olması bakımından manidardır. M. Önder ile onun talebesi durumundaki F. Günüç'ün ortak paydaları her ikisinin de Hz. Mevlana Dergâhı'nda görev yapmış olmalarıdır. M. Önder Konya şehrinin önemli müze müdürlerinden birisi olması yanında Konya kültürüne katkı sağlayan isim olarak tarihteki yerini almıştır.

**Mevlâna Müzesi Abdülbaki Gölpınarlı Kütüphanesi Levhalar Katalogu** adlı çalışma Dergahta yer alan levhaların tanıtıldığı derli toplu bir çalışmadır. F. Günüç daha evvel asistanlığını yaptığı Mevlana Dergâhı'ndaki eserleri değerlendirerek bilim âleminin hizmetine sunmakla kalmamış ve A. Gölpınarlı'nın çalışmalarını da bilim camiasına kazandırmıştır. Hat Sanatının katalogu mahiyetindeki bu çalışma, daha sonraki gerçekleştirilen tez çalışmalarına kaynaklık etmiştir.

Levha çalışmalarından bir başka örneğini **Koyunoğlu Müzesindeki Hat Levhaları Albümü** isimli çalışma teşkil etmektedir. Konya şehrindeki levhaları derli toplu bir çalışma yapmayı kendine vazife edinen F. Günüç, bu nedenle Koyunoğlu Müzesi'ndeki örnekleri de bilim dünyasına tanıtarak müze envanterlerinde yer alan sanat eserlerinin bilinir hale gelmesini temin etmiştir.

F. Günüç için İstanbul şehri özel bir önem ifade ederdi, bu sebeple vakit buldukça İstanbul'u ve İstanbul'daki kültür hazinelerini ziyaret ederdi. İşte bu sevdanın ürünü olsa gerek ki, **Türk Kültür-Medeniyet Tarihinde FATİH KÜLLİYESİ** isimli çalışmayı Ali Rıza Özcan ile birlikte kaleme alarak İstanbul sevgisini, İstanbul'un ilk yapılarından olan Fatih Külliyesi ile gerçekleştirmiştir. Fatih Külliyesi'ndeki kuşak yazıları ve levhaların tamamını en ince detaylarına kadar inceleyerek yetkinliğini sergilemiştir. Üç cilt halinde yayına hazır hale getirilen çalışmada cami, hazire gibi bölümler hem mimari hem de yazı sanatı bakımından tamam hale getirilmiştir.

F. Günüç, çok sayıda makale kaleme almıştır. Bu makalelerin büyük bir kısmı Hat Sanatının önemli safhalarını ihtiva etmektedir. Bunlardan **“Bir İstif Mukayesiyle XV-XX.yy. Arasında Osmanlı Dini Mimarisinde Celi Sülüs Yazının Gelişimi”** isimli tebliği, Gönül Öney'e Hatıra Sempozyumunda sunmuştur. Bu çalışma ile Osmanlı mimarisinde ortaya çıkan Celi Sülüs uygulamalarının tasnifini yaparak bu alana önemli katkı sağlamış ve bu alanda daha sonra yapılan araştırmalara öncülük etmiştir.

**“Anadolu Selçuklu Hat Sanatı / Selçuklu Celisi”** isimli makale **Thema Laro-**

**usse Ansiklopedisi**'nde yayınlanmıştır. Selçuklu celîsî Fevzi Bey'i en çok meşgul eden konulardan biri olmuştur. Özellikle Oryantalistlerin Eyyubi Neshi tezlerine karşı Selçuklu Celisini varlığını ifade ve ispat etmek için makaleler yazmış hatta doktora tezinde büyük oranda bu meselenin üzerine yoğunlaşmıştır.

**“Osmanlı Sanatında Hat”** isimli makalesini **Marife Dergisi**'nde yayınlamıştır. **Marife Dergisi**'nin yayın kurulu üyesi olarak kendisinden makale talep ettiğim zaman derginin ilk sayısı için böyle bir makalenin uygun olabileceğini belirtmiş ve dergiye katkı sağlamıştı. Bu makalede Osmanlı kültür ortamında yetişen ve özellikle II. Bayezid döneminin önemli hattatlarının Osmanlı Hat Sanatına katkıları ifade edilmektedir.

**“Kahire Kasru'l Menyel Müzesi Mescid Yazıları”** isimli çalışmasını ise kuruluşunda büyük emek sarf ettiği **İstem Dergisi**'nde yayınlamıştır. Kahire'de gerçekleştirdiği bilimsel araştırma sırasında topladığı belge ve bilgileri bu makale ile kısmen tanıtmıştır. F. Günüş Mısır'da Hat Sanatı üzerine topladığı numuneler ile Anadolu'daki örnekleri kıyaslayarak iki kültür arasındaki ortak noktaları ortaya koymuştur. **İstem Dergisi** Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü'nün dergisi olarak yayın hayatına başlamıştır. Derginin yayın hayatına başladığı günlerde adı geçen fakültenin mensubu bulunan F. Günüş, bu derginin yayınlanmasını en fazla arzu eden ve heyecanını açık açık dışı vuran yayın kurulu üyesi olmuştur.

**“Konya Mevlâna Müzesinde Bir Sanat Şaheseri Selçuklu Devri Ahşap Dolap”, Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi**'nde neşretmiştir. Bu çalışma F. Günüş'ün Yüksek Lisans dönemindeki çalışmalarından biridir. Merhume B. Karamağaralı'nın yönlendirmeleri ile ahşap konusunda da araştırmalar gerçekleştirdiği ortaya çıkmaktadır. Zira tek taraflı sanat tarihçisi olunamayacağına iyi bilen Beyhan Hanım, öğrencilerini başka alanlara da yönlendirerek tam donanımlı olmalarına rehberlik ederdi.

**“Anadolu Selçuklu Mimarisinde Celi Sülûs Hattı”** başlıklı tebliğ **V. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu**'nda bildiri olarak sunulmuştur. Selçuk Üniversitesi bünyesinde tertip edilen Selçuklu Kongresine F. Günüş önemli bir konu ile katkı sağlamıştır. Bu tebliğ ile F. Günüş, Türkiye'de bu konuları akademik seviyede tahlil ederek tartışabilen önemli hattatlardan biri olarak kayıtlara geçmiştir.

**“Selçuklu Dönemi Kitap Yazıları”** başlıklı bildiriye **V.Ortaçağ ve Türk Dönemi**

**Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu'**nda sunmuştur. Selçuklu kitap sanatının nadide örneklerini ihtiva eden bu çalışmada Anadolu kütüphanelerinde yer alan ve o zamana kadar incelenmemiş olan yazma eserler belli bir disiplin dahilinde ele alınmıştır. Sınırlı sayıdaki Selçuklu döneminin yazmalarının Hat Sanatı bakımından incelemiş olması ise sonraki araştırmalara kaynaklık etmiştir.

**“Anadolu Selçuklu Dönemi Celi Sülüs Yazısının Beylik Dönemine Etkileri”** başlıklı bildiri Ürdün'ün başkenti Amman'da tertip edilen **Uluslararası XII. Türk Sanatı Kongresi'**nde sunmuştur. Aynı kongreye birlikte katılmış ve güzergah üzerinde Halep ve Şam şehirlerini tetkik etmiştik. Halep'teki Mevlevihane'nin resimlerinin çekimi, haziresindeki mezar taşlarının okunmasına kadar oldukça yararlı bir geziyi birlikte gerçekleştirmiştik. Yine Şam şehrinin kültür deryası içinde özellikle Osmanlı eserlerini inceleme fırsatı bulabilmiştik.

Yine Ankara'da yapılan **VI. Uluslar arası Türk Kültürü Kongresi'**nde **“Osmanlı Celi Sülüs Hattının Mısır Celisine Etkileri”** isimli araştırmasını sunmak suretiyle Osmanlı Hat Sanatının Mısır'daki etkilerini tahlil etme imkanı bulmuştur. Bu araştırmada Mısırın İslam kültür hayatındaki yerini ve orada meşk edilen Celi Sülüs yazı ile Osmanlı başkentindeki numuneler ele alınmıştır. Yine Hatat Abdullah Zühdü Efendi'nin Mısır'daki yazılarını tek tek tetkik ederek bunların ayrıntılarını bilim âlemine sunmuştur.

F. Günüç'ün meşk ettiği çok sayıda çalışma yurtiçi ve yurt dışındaki sergilerde teşhir edilmiştir. Bu sergiler başta Konya şehrindeki etkinlikler olmak üzere İstanbul ve Anadolu'nun başka şehirlerinde sergilenmiştir. F. Günüç, İtalya, Belçika, Almanya ve Fransa gibi Avrupa kentlerinde de sergiler açmış veya sergilere katılmıştır.

F. Günüç'ün yetişmesinde başta ailesi olmak üzere bir çok kimsenin katkıları olmuştur. Anne ve babasının aile ortamında verdiği eğitim yanında ilk meşkini Dr. A. Selahaddin Hidayetoğlu bey efendiden almıştır. Akademik sahadaki hocası Prof. Beyhan Karamağaralı hanım efendidir. Hat sahasındaki ustası ise Hüseyin Kutlu Bey olmuş ve kendisinden icazet almıştır.

Merhum Fevzi bey sürekli enerjik yapısı, insanlara karşı saygı ve sevgi dolu ruh hali ile insanların gönüllerinde taht kurmuş ve kurmaya da devam edecektir. Halleşme anlarında, yapmayı arzu edip de gerçekleştiremediği eksiklikler arasında Kur'an-ı Kerim yazamamanın üzüntüsünü dillendirirdi. Hatta bunun kendisi için mecburiyet olduğunu ifade ederdi. Onun bu idealini talebelerinin

yerine getireceğini umut ediyor, mekanı cennet olsun, diyerek satırlarımı sonlandırmak istiyorum.



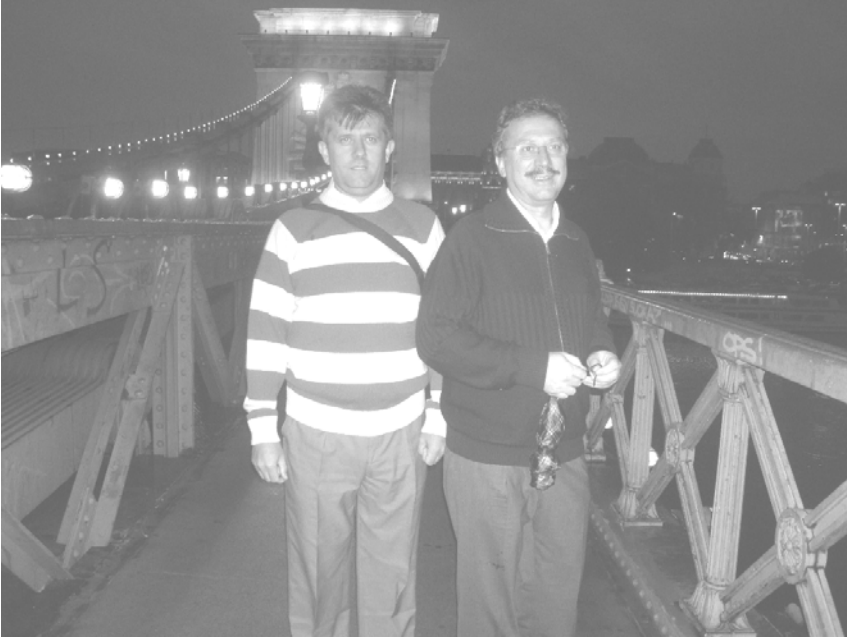
12. Türk Sanatları Kongresi 2003, Amman



Tuna Nehri, 13. Türk Sanatları Kongresi 2007, Budapeşte.



13. Türk Sanatları Kongresi 2007, Budapeşte, Gül Baba Türbesi



Tuna Nehri, 13. Türk Sanatları Kongresi 2007, Budapeşte.



14. Türk Sanatları Kongresi 2011, Paris